Tööpunalipu ordeniga

Eduard Vilde

Nr. 5 (22)
APRILL
1989

NIMELISE KOLHOOSI INFOLEHT

KAASAMÕTLEMISEKS

Elame riigis, kus aastakümneid on inimesed olnud nõus surema ideede nimel, riigis, kus inimesed on korranud lõputult oma vigu, ja inimeste vead on võimendunud süsteemi vigadeks.

Mitte ainult põllumajandus ei ole rahvamajandusharu, kus ühiskondliku omanduse rakendamine on majandusasjad rappa ajanud — nii on see kõikjal meie riigis.

Muidugi peab meil olema praegu mingi üldine kontseptsioon olukorrast väljatulemiseks. Oluliseks ei tohi aga olla see, missugust teed mööda minna. Minule jääb sageli selline tunne, et kui me räägime taludest, siis tahame justkui ajas 50 aastat tagasi minna ja sealt uuesti alustada. Lähtuda tuleb aga tänasest päevast. Samuti ei saa meid juhtida 3, 5 või 7 aasta plaanid, sest me elame ju muutuvas maailmas ja meie liikumine ei ole sirgjooneline. Võib-olla kuu aja pärast peame tegutsema hoopis teise stsenaariumi järgi. Jah, arengu eelduseks on loovus ja omanäolisus. Meiegi elu peavad hakkama juhtima arengustsenaariumid. Neid võib olla kümneid. Igaüks valib oma ja igaühel peab olema õigus teha vigu.

Tahan pakkuda välja ühe võimalikest variantidest põllumajandusliku tootmise tõhusamaks korraldamiseks.

Tänaseks päevaks ei ole meie majandis talu tahtjaid eriti palju. Tehnika on suureks ja kalliks läinud, tehnoloogiad on muutunud. Kui talumees kuivatas heina ja vedas küüni või laudalakka, siis tänapäeval varutakse suur osa rohusöötadest kuivsilona. Mida üks talumees 500-tonnise kuivsiloauguga peale hakkab? Mida ette võtta suurfarmidega? Meil on käesolevaks ajaks põllumajanduslikus tootmises rohkem kui 10 miljoni rubla eest hooneid ja inventari, taime- ja loomakasvatuses töötab pool majandi töötajatest, s. o. umbes 450 inimest, kes toovad aastas kasumit umbes 2 miljonit rubla.

Minu idee seisab selles, et nii taimekasvatuslik tootmine kui ka farmid tuleks jagada ühistute vahel. Olgu need siis kas 3, 5 või 10 inimese või pere ühistud, kellele majand annab maa, masinad, laudad, loomad jne. Masinate, hoonete ja loomade eest peaks ühistu mingi osa hinnast majandile tagasi maksma, kas või niisuguse süsteemi järgi, mille puhul ühistu, kelle tulemused tootmises on paremad, maksab välja väiksema osa algväärtusest ja seda näiteks 25 või 30 aasta jooksul. Esimesel 2—3 aastal tagasimaksmist (väljaostmist) ei teostata. Selle aja jooksul kujuneb ehk välja ühistu püsiv koosseis. Ühistu põhikiri peaks olema selline, et see, kes ei taha või ei suuda teistega koos töötada, loovutab ko-

(Loe edasi 4 lk.)

Eestimaa! Kuni su küla veel elab, elad sina ka!

Kevadele vastu

Kevad võidutseb. Iga päevaga läheneb kevadiste põllutööde algus. Selleks ajaks peavad mehed ja masinad täie tervise juures olema. Traktoristi töö pole kergete killast ja seepärast peame tegema kõik selleks, et talvisel hingetõmbeajal mehed tervist ja uut energiat koguksid. Mitmed meie mehhanisaatorid käisid sanatooriumis tervist parandamas. Naistepäeva paiku kutsusid mehed oma abikaasad Tallinna ekskursioonile ja pidulikule koosviibimisele.

Ka meie kallist tehnikat, mille hinnad mõnedel masinatel on tõusnud kolmekordseks, pole me talvel hooletusse jätnud. Iga masina tervis oleneb traktoristi ja remondimehe hoolikusest ja töössesuhtumisest. Nii hoolt kui ka heaperemehelikku suhtumist tehnikasse meie meestel on. Kuus mehhanisaatorit käivad kvalifikatsiooni tõstmise kursustel. Masinapargi remondiga võib rahule jääda. Hea on, et remondi kvaliteet on tublisti paranenud. Sellel talvel ehitasime ümber ja remontisime ka palju haagiseid. Varem oli ühel haagisel mitu kasutajat, nüüd aga jääb igale kärule oma kindel peremees. Seegi peaks parandama haagiste tehnilist seisukorda.

Suurtest muredest traktorite remondi juures oleme jagu saanud, aga tihti jäävad segavaks just pisiasjad. Häirib suunatulede relee, piduritule lüliti jt. detailide puudumine. Saksa silokombainides E-281C puudub rihm, niidukil võll. EPT Kaubabaasist öeldakse aga tihti nende kohta: «Ei ole ja ei tea, millal tuleb.» **Tagavaraosadega varustamine peab kindla töörütmi saavutamiseks otsustavalt paranema.**

Juba teist aastat teeme traktorite tehnilist ülevaatust oma inimestega. See moodus võimaldab tehnikat sujuvalt, ilma tormamisteta ja üldist tööd segamata ülevaatuseks ette valmistada.

Võin kindlalt öelda, et mehhanisaatorid ja masinad on põllutöödeks valmis. Lõpliku hinnangu tehtud tööle saame anda aga peale hooaja lõppu.

Ülo SAVIMÄGI

28. märtsil lõppes traktorite tehniline ülevaatus.

KODUKORD TAAS AUSSE!

Ilu loomine ja selle hoidmine on meie taluperedes ikka au sees olnud. Kaunid käsitööesemed, lillepeenar kambriakna all ja koristatud ukseesine kõnelesid perenaise hoolest. Peremeheau ei lubanud aga kusagil katkiste aknaruutude, laguneva trepi või läbijooksva katuse olemasolu. Isegi küttepuuriidad õues olid korralikkuse musternäiteks.

Eestlaste korraarmastusest kõneleb ka paljude kolhoosikülade meeldiv väljanägemine. Vildelastegi kodukultuur on tunnustust leidnud küll vabariigi, küll rajooni ulatuses. 1988. a. heakorrakonkursil andis komisjon Vilde kolhoosile II koha.

Oleme rääkinud majandi kaunimatest maakodudest, kust ka kõige nõudlikum silm midagi laita pole leidnud; on esile tõstetud heakorrastatud ümbrusega tootmishooneid ja -allüksusi, kuid teha on siiski veel palju.

Millised on peamised puudujäägid, sellest oli põhjalikult juttu juhatuse viimasel koosolekul. Seal tegi heakorrakomisjon juhatusele järgmised ettepanekud.

- Heakord ja töökultuur panna tootmisjuhtide töökohustuste hulka antud töökohal ja viia need sõltuvusse töö tasustamisega.
- Iga töötaja peab vastutama oma töökoha heakorra eest.
- Ehitustööde juhtidel anda objekt tellijale üle allkirja vastu.
- Taotleda külanõukogult õigus, et majandi heakorrakomisjoni liikmed võiksid trahvida neid, kellele jutust ei aita.
- Korterivaldajad, kes ei täida ühiselureegleid, jätta ilma majandi töötajatele ette nähtud soodustustest.
- Teha majavanematele kohustuseks jälgida heakorratöid ja pidada arvestust nendest osavõtu üle. Andmed esitada heakorrakomisjonile üks kord kvartalis.
- Tuleks vastu võtta otsus, mis keelab koerte ja kasside vaba pidamise.
- Arvata täiendavalt heakorrakomisjoni Kalju Tõnurist juhatuse esindajana, Kadila osakonna juhataja Hendrik Kont ja melioraator Gustav Madis.
- Regulaarselt välja panna fotosid väärnähtustest heakorra osas ja avaldada vastavaid materjale infolehes.

Juhatusele tehti teatavaks, et komisjoni liikmed hakkavad suuremates tootmisüksustes, farmides, töökodades ringi liikuma ja praktilisi näpunäiteid andma puuduste kõrvaldamiseks.

T o i m e t u s e l t:

Toimetus on veendunud, et paljudel inimestel on oma kindel arusaam: kõik, mis on väljaspool õuevärava või korteriukse taga, on eikellegimaa, kuhu võib mittevajaliku rahumeeli visata.

Rägavere mõisas riivavad silma aidahoone tagune takja ja nõgesemets, pargi põlispuude kuivanud oksad ja ka tühjad augud roosipeenras, kust osa põõsaid välja läinud.

Veel on lugejad palunud, et me tuletaksime lastevanematele meelde üldkehtivat tõde: pärast kella kümmet õhtul ei tohi lubada lastel elumajade vahel joosta, karjuda, võridega kihutada. Ja veel üks probleem seoses lastega. Maast-madalast peaks areneval inimesehakatisel olema selge, mis on oma, mis võõras; kus on oma peenramaa, kus kaaskodanike oma.

Laine ja Kalju RANNAMÄGI on põlised maainimesed, kellel maast-madalast teada, mida tähendab töö põllul ja laudas.

14-aastane Laine, kes koos emaga 20. aprillil 1949. a. «Üksmeele» kolhoosi (Merikülas) vastu võeti, õppis Alma Eisma käe all ära lüpsjaameti ning on sellele truuks jäänud tänaseni. Käesoleva aasta kevadel võib Laine Rannamägi rahuliku südamega tagasi vaadata **40 aasta pikkusele tööle karjafarmis,** nendele 40 aastale, millal päev päeva kõrval on tulnud lauda ja kodu vahet tõtata, hoolitseda, et nii kodus kui laudas kõik korras oleks. Ikka on ta oma kohustustega hästi hakkama saanud, oma tööd südamega teinud ning tulemusedki on rõõmustavad olnud. Laine Rannamägi on aastaid olnud majandi paremaid lüpsjaid. Eelmisel aastal sai ta oma grupilt 6004 kg piima (baas. 6862 kg).

Kalju Rannamäge aga tunneb kolhoosirahvas rahuliku ja tasakaaluka, masinaid hästi tundva mehena, kes 1969. aastast alates on künnivõistlustel kolhoosi, rajooni ja vabariigi au kaitsnud.

Fotograaf Harald Leppikson tabas Laine ja Kalju Rannamäe teel kolhoosi juubelile.

LAINE JA KALJU RANNAMÄGI.

ÜKS TOIMEKAS MAAPERE

1988. aasta sügisel, kui Kadila laut valmis sai ja tiined mullikad sinna viidi, oli Maila Koor esimene, kes uues laudas noori loomi lüpsiks ette valmistama hakkas. «Raske oli. Mõni loom harjub kergemini, kuid palju oli neid, kelle taltsutamiseks oli vaja kasutada nii head kui ka kurja. Aga armastust loomade vastu peab olema, muidu ei tule midagi välja,» räägib Maila Koor, kes 1988. a. tulemuste põhjal rajooni 6000-ndelaste ridadesse vastu võeti.

Lüpsjaamet on Kooride peres au sees. Kaks vanemat tütart on kodust kaugemal, kuid ikkagi lüpsjad (üks Pälsonis, teine Võhmas), Maret aga lüpsab koos emaga Kadilas. Juba enne sõjaväkke minekut käis poeg Meelis sageli loomade juures, proovis lüpsmisegi ära ning nüüd on temagi Kadilas lüpsjaameti peal.

Maa poole vaatavad tagasi ka poeg Kalev, kes õpib Vilde kolhoosi stipendiaadina Järva-Jaanis traktoristiks, ja tütar Heli, kellest saab köögiviljakasvataja. Ema arvates jääb praegu armees aega teeniv Andruski maaga seotuks, aga pesamunal Margusel, kes sügisel kooliteed alustab, on tulevikuplaanid paika panemata.

20 aastat on Maila Koor Vilde kolhoosis lüpsjaks olnud. Ta on teinud oma tööd ausalt, südamehääle järgi, ning tulemused on rõõmustavad olnud. Samal ajal on tal aega ja hoolt jätkunud kasvatamaks oma kaheksas lapses austust töö ja töötava inimese vastu.

Kui siia juurde lisada, et pereisagi on seotud farmitööga, siis tuleb igatahes nõus olla peazootehnik Aarne Nurmsalu sõnadega: «On lõpmata hea tunne, teades, et ühes peres on nõnda ilus bukett põllumehi.»

Endel MOLOTOK

Maila Koor, poeg Meelis ja tütar Maret.

28. märtsil oli Rägaveres

rohkesti kirjandushuvilisi, kes tulid tervitama selle aasta laureaate. Heade soovidega pöörduti väikese laureaadi Riina RÄTSEPA, missioonipreemia saanud Madis OVIIRI ja päris-kirjaniku Hando RUNNELI poole, nemad omakorda tänasid kolhoosirahvast ning lubasid edaspidi vildelastele külla tulla.

Rakvere Teatri näitleja Arvi Mägi esitas põimiku Hando Runneli sõnadele loodud lauludest, Elina Peri (flööt) ja Oliver Sinikas (kitarr) aitasid meeleolu luua. Avaldame siin kirjandusõhtu ühe sõnavõtu.

LUGU SELLEST, MIKS ME HANDO RUNNELILE PÕLLUMEESTE VÄÄRTRAAMATU AURAHA MÄÄRASIME.

Härja suuruse au veeb kass sava otsas ära, ütleb meie kandi vanasõna. Ju see on õige tänapäevalgi, ja ega me au pärast Hando Runnelit oma kirjanikuks tänavu küll ei valinud. Rohkem ikka selle äratundmise pärast, et

- tema laulud on meie rahvale juba ammusest ajast omaseks ja armsaks saanud,
- ka neil aegadel, mil «kõlasid võõramaa valtsidel valtsitud tõed», mil elu «ei idanend, ei mädanend», on Hando Runnel olnud see sirge seljaga mees, kes on

(Edasi loe 4. lk.)

Õnnitleme!

75	*MEETA VEIDENBAUM*	*25. mai*
	AUGUST-HEINRICH VÄRAVA	*25. mai*
60	*VILMA SOIDE*	*3. mai*
50	*EVGENI SKVORTSOV*	*4. mai*
	MAILA VOOSEL	*6. mai*
	AINO OIDSALU	*14. mai*

SAAGEM TUTTAVAKS!

26. aprillil 1929. aastal sündis Kadilas Lallu talu tagakambris Mai ja Jaan Otsa esimene lapselaps, Meeri ja Aleksander Olti poeg Harry. Tema koolitee algas Nurmetus, jätkus Kadila ja Porkuni algkoolis ning Väike-Maarja gümnaasiumis.

Rasketel sõja-aastatel lahkus Harry kodumaalt ning elab ja töötab alates 1944. aastast Rootsis.

Muusikalembene kodu (ema õppis Cyrillus Kreegi juures viiulimängu, isa oli armastatud pillimees kaua-kaua aastaid) mõjutas nooruki edasist eluteed. Ta omandas muusikalise hariduse Stockholmi erakonservatooriumis, õppis seejärel kompositsiooni Eduard Tubina käe all (1949—1955) ja hiljem muusikateadust Upsala ülikoolis.

Harry OLT.

HARRY OLT **MODERN ESTONIAN COMPOSERS**

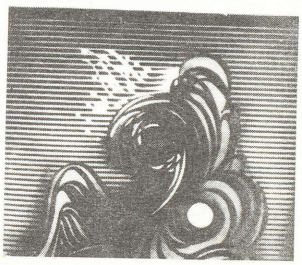

Tema 1972. a. ilmunud teos «Eesti kaasaegsed helloojad».

Harry Olt on töötanud Stockholmi ülikoolis, Rootsi Raadios jm. 1970. aastast alates elab ta Södertälje linnas, olles sealse muusikaelu korraldajaid. Samal ajal on ta eesti muusika väsimatu propageerija Rootsis ja kaugemalgi.

1958. aastal valmis tal lasteooper «Reinuvader rebane», veel on kirjutanud ta vokaal- ja instrumentaalmuusikat.

Meie majandi territooriumil sündinud muusikamees Harry Olt andis lubaduse tulla külla vildelastele. Oma lapsepõlveradadele jõuab ta 24. aprillil, mil meil kõigil on võimalik Rägaveres tema muusikale kaasa elada ning talle juubeli puhul õnne soovida.

Endel MOLOTOK

Madis OVIIR ja Hando Runnel.

28. märtsil...

(Algus 3. lk.)

välja öelnud ja kirja pannud need mõtted, mida eesti rahvas on oma hinges ja meeles kandnud ning vaid vaikselt, isekeskis tihanud arutada.

Kõneled õigust, saad peksa pealegi, panid tähele ennemuistsed mehed Aseri pool. Kehtinud on see ütlemine hilisematelgi aegadel ning mujalgi Eestimaal. Ja peksjateks on alati olnud ikka need, keda õiguseütlemine riivanud on. Ei ole see elutõde Hando Runnelitki puutumata jätnud.

Aga oma tasasel kombel on ta ikka murendanud suuri tõdesid meie maa asjade kohta. Sageli on see olnud võllanalja või lorilaulu ürbis ütlemine, vahel aga justkui sinisilmne ja lapsemeelne avali tõde, näiliselt kaitsetu, aga tegelikult — oi kui vintske. Ju on tõe-ütlemine olnud Hando Runneli olemis- ja elamisviis.

Seega — meie auraha tunnustab ühte õiget Eestimaa meest, kellel «pea on selge,/selg on kange,/ei see mees/ nii lihtsalt lange/.»

«Laulud eestiaegsetele meestele» on tegelikult saatnud meid aastakümneid. Neid on lauldud üle terve Eestimaa, enne kui nad lõpuks «Loomingu» lugemissabas trükimustaga kirja said.

Ei tea, kas Hando Runnel on Kreutzwaldi kombel vanalt healt Vanemuiselt laulukannelt nõutamas käinud, kuid temalt eneselt on laulusõnumit edasikuulutamiseks laenatud küll Seda on tehtud nii sageli, et kõnekeeles on sündinud väljendus — ME LAULAME RUNNELIT.

«Eestimaa laul '88» kogus eesti rahva lauluväljakule kokku, Runneli laulud rändavad mööda Eestimaad, liites inimeste mõtteid kokku.

Ametlikel ajalooraamatutel on ajalooratasted jäljed, seetõttu me arvame, et Hando Runneli laulud, olgu need pealegi adresseeritud EESTIAEGSETELE MEESTELE, on tegelikult hoopis olulisemad NOOREMALE rahvale lugeda. See on meie oma Eestimaa lagastamise lugu, stagnaaja luulevormis äraseletamine.

Lõpetuseks peaks vist õigustama vanasõnade rohkust meie ülesastumises. Kuidagi kõhe tundus astuda Hando Runneli ette ilma esivanemate, vanade virulaste elutarkuse toeta. Ja sisetunne ütleb, et Hando Runneli luule poleks selline, nagu ta on, kui autorgi ei tunneks oma selja taga inimpõlvede lihtsaid tõdesid. MEIE RAHVA LUULEKS ON HANDO RUNNELI LAULUD IGATAHES VALITUD!

Hilma TOOMINGAS ja Reet TOMBAND

Väike laureaat Riina Rätsep ja Reet Tomband.

Lühidalt

Märtsis lõpetas «Eesti Telefilmi» võttegrupp (režissöör Kristjan Svirgsden) vaatefilmi «Rägavere mõis» võtted.

Praegu teeb sama kollektiiv 20-minutilist filmi vildelaste tänasest päevast. Võtted peaksid lõppema jaanipäeva paiku.

Fotod: **E. Kapstas, H. Leppikson, I. Pihlak**

KAASAMÕTLEMISEKS

(Algus 1. lk.)

ha uuele liikmele ilma oma arvestusliku osa masinaid, loomi, hooneid kaasavaraks saamata. Ta saaks kätte ainult selle osa rahast, mille ta on kolhoosile maksnud (selleks ongi see 2—3 aastat hea, mil kolhoosile ei maksta).

Kolhoosi osaks oleks esimestel aastatel lepingute sõlmimine, kokkuostmine, edasimüümine, sest mõni ühistu tegeleb ainult taimekasvatusliku tootmisega, teine ei tule välja oma söötadega jne. Hiljem astub majand vahelt välja ja ühistud kauplevad turul või sõlmivad omavahel lepinguid. Kaovad ära spetsialistid-organisaatorid, jäävad spetsialistid-konsultandid, kelle nõu maksab. Siis jääb neid just nii palju, kui tarvis on. Töökojad jäävad tööle, nagu praegu on autoteenindusjaamad.

Ära jäävad ka töökäsud. Kujuneb välja avansseerimisega jääktulul põhinev töötasusüsteem. Jääktulu ja lõpptulemus — need ongi töö hindamise peamised kriteeriumid.

Taimekasvatuslik aruandlus võib ära jääda.

Muidugi on siin sada, vahest isegi tuhat probleemi, kuid siiski arvan, et kui ühistu saab oma toodangu eest kätte kõik jooksva ja kapitaalremondi ning juhtimisaparaadi ülalpidamise kulud, suure osa praegu kasumiks arvestatud rahast jm. ning kui ta peab oma raha eest palkama laudaukse ja silohoidla remontijad, siis paneb see mees iga töö juures oma pea tööle, kuidas nii teha, et tulu suurem tõuseks. Arvan, et kui see asi niimoodi läheb, siis tekib ühistutesse konkurents, sest nende meeste-naiste sissetulek on teiste omast palju suurem. (See ehk ongi põllumajanduse prioriteet?) Hulk inimesi jääb aga lihtsalt üle. Need võiksid tööd leida abitootmises või teeninduses.

Siinkohal teen jutule järsu lõpu. Arvan, et on, mille kallal mõelda. Mõtle Sina ka ja paku parem stsenaarium või täienda minu oma!

Allan AAN

Spordist

● Lõpule on jõudnud tippjuhtide spartakiaad. Meie rahval läks see edukalt: üldkokkuvõttes saavutati Viru ja Väike-Maarja kolhoosi ees 1. koht.

Paremaid tulemusi.

Arvi Toome oli võidukas males ja lauatennises ning 2. koha sai ta kabes. Peaspetsialistide ja aktivistide arvestuses oli Martin Kraaner lauatennises 4. ja Ilmar Pihlak koroonas 43 osavõtja hulgas 2.

Korvpallis sai meie võistkond 3. koha. Kolme ala kokkuvõttes oli rajooni mitmekülgsemaks tippjuhiks Arvi TOOME, peaspetsialistide hulgas sai Martin KRAANER 3. ja aktivistide seas Ilmar PIHLAK 4. koha.

● Vabariigi kolhooside talispartakiaadil saavutas majand 6. koha (115 punkti). Et üks spetsialistidest kohale ei tulnud, kaotas võistkond 12 vajalikku punkti, mis oleksid kindlustanud vildelastele 2. koha.

● VII Viru vastlamängudel said majandi sportlased A-grupis 5. koha.

● Nagu ajakirjanduse kaudu teada, on sportlased aktiivselt toetanud Eesti Spordi Maja rajamise ideed. Ka meie sportlaspere tahab anda oma panuse rajatava spordikeskuse heaks. Majandi elektrikud kutsuvad üles toetama Eesti Spordi Maja ehitamist. Oma panus selleks anda üle Märt Soppele.

KÕIGILE ELEKTRIENERGIA TARBIJAILE!

Maksmine tarvitatud elektrienergia eest toimub 4 korda aastas, s. o. märtsi-, juuni-, septembri- ja detsembrikuu palgapäeval.

Palgamaksmise 1. päeval on raha vastuvõtja Kadilas Lohvardil, Kadila keskuses, Injus ja Koeraveres; 2. päeval aga Pajustis, Vana-Vinnis ja Pajusti puidus.

AUTOOMANIKUD!

Erasõidukite tehniline ülevaatus toimub 20. aprillil algusega kell 15.00 Pajustis automajandi hoovil.

Kehtivad kõik eelmistel aastatel esitatud nõuded.

Toimetaja Endel MOLOTOK.

Eduard Vilde nim. kolhoosi infoleht. 202130 Rakvere rajoon, Pajusti. Telefon: 47-401. Maht 0,5 trükipoognat. Trükiarv 800. Tasuta. Trükikoda «Kaevur», Kohtla-Järve, V. Kingissepa t. 19.

Tell. nr. 2718